

vliegeren in de 17^e en 18^e eeuw

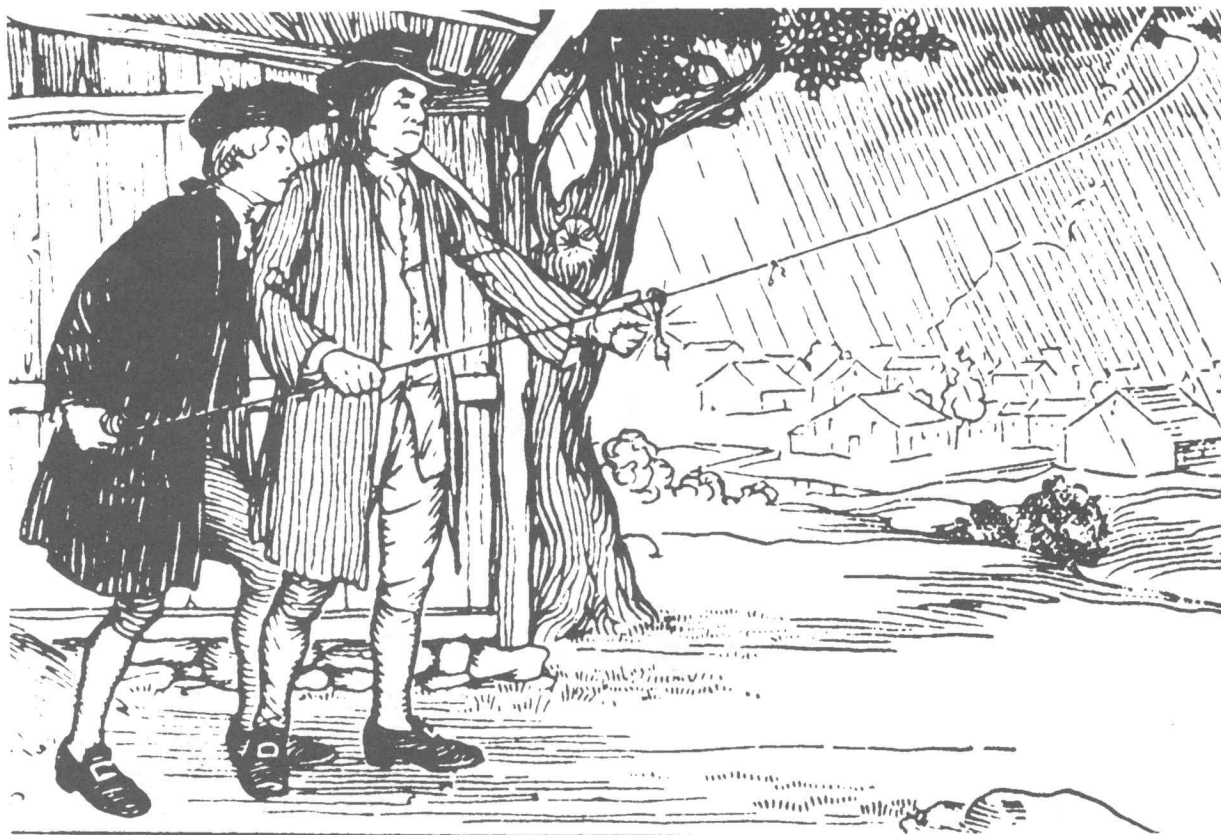

Bezien we de culturele ontwikkeling in West-Europa tijdens de 17e eeuw, dan mogen we even verder kijken buiten ons centrale thema, om de historische samenhang met de veranderende maatschappij in beeld te krijgen. We zagen al dat de nieuwe vliegertypes uit

Oost-Azië te maken hadden met de snel opkomende koopvaart. Die was zelf al het resultaat van durf, ondernemingsgeest en inventiviteit die deze eeuw kenmerkten. De wetenschap begon zich los te maken van de antieke denkbeelden en uit godsdienstige kluisters in de mate waarin steun werd gezocht en gevonden in praktische experimenten. Microscop en verrekijker werden uitgevonden.

Het is niet toevallig dat in deze eeuw de grootste Nederlandse filosoof, Spinoza, leefde, die een voorloper van de verlichting zou worden genoemd; dat een eminent geleerde als Christiaan Huygens (slingeruurwerk, golftheorie) een wereldnaam vestigde. De schilderkunst in de republiek der lage landen raakte tot ongekende bloei. Onmiddellijke vruchten van knappe werktuigkundigen waren de molens die

uitgestrekte polders drooglegden. Langs de Zaan kon zich een nieuwe industrie op basis van windkracht van wel duizend molens ontwikkelen. Ook elders in West Europa kwam de nieuwe wetenschap tot bloei. In Engeland legde Newton, van wie men zegt dat hij als kind vliegerde en de toom verbeterde, de grondslag voor de nieuwe mechanica en natuurkunde. In Frankrijk werd Descartes grondlegger van de analytische meetkunde en de vader van een nieuw rationalisme. Hij woonde een aantal jaren in Nederland. Kortom, de vlieger deed, weliswaar als speelgoed, zijn intrede in een periode en omgeving die er geheel aan toe waren, zulke nieuwe natuurtoepassingen op te nemen en er begrip voor te hebben. Dat nieuwe speelgoed werd niet alleen door kinderen gezien, maar door iedereen. Een vlieger is nu eenmaal van grote afstand opvallend zicht-

De proef van Franklin. Afbeelding uit; Will Yolen Kites & Kite flying